

Sygn. akt VII U 407/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 lutego 2018 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Małgorzata Jarząbek

Protokolant: Urszula Kalinowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 08 lutego 2018 r. w Warszawie

sprawy C. D.

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

o wysokość emerytury rolniczej (wznowienie wypłaty części uzupełniającej)

na skutek odwołania C. D.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

z dnia 17 grudnia 2015 r. znak: (...)

- oddala odwołanie.

UZASADNIENIE

W dniu 28 stycznia 2016 r. **C. D.** złożył odwołanie od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddział (...) w W. z dnia 17 grudnia 2015 r. W uzasadnieniu odwołania C. D. wskazał, że Oddział KRUS załatwiając jego wniosek z 7 grudnia 2015 r. w przedmiocie wznowienia wypłaty części uzupełniającej świadczenia oparł się na ustawie z dnia 20 grudnia 1990 r. o uregulowaniu społecznym rolników i poz. 704 obwieszczenia Marszałka Rzeczypospolitej Polskiej z 20 kwietnia 2015 r., powołując się w uzasadnieniu na art. 28 ust. 4 ww. ustawy dotyczący dzierżawy zawartej na piśmie na okres, co najmniej 10 lat. W ocenie odwołującego, jego wniosek jest oparty na zapelnienie innym przepisem, tj. art. 28 pkt 1 ust. 5 ustawy z dnia 26 stycznia 1991 r., dotyczącym „gruntów trwale wyłączonych z produkcji rolnej na podstawie odrębnych przepisów, w tym zalesionych gruntów rolnych”. Zdaniem odwołującego treść uzasadnienia skarżonej decyzji wskazuje, że organ rentowy dokonał mylnej oceny jego wniosku i w związku z tym jego sprawę należy rozpatrzyć na nowo (odwołanie k. 2 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie **Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddział (...) w W.** wniósł o oddalenie odwołania C. D. w całości. Pełnomocnik organu rentowego wyjaśnił, że na mocy skarżonej decyzji odmówiono wznowienia wypłaty na rzecz odwołującego części uzupełniającej emerytury rolniczej. Organ rentowy wskazał, że przyznał odwołującemu prawo do emerytury rolniczej od 1 stycznia 1991 r., jednakże część uzupełniająca świadczenia podlegała zawieszeniu na podstawie art. 28 ust. 3 i 4 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników od 1 stycznia 2013 r. na mocy decyzji z dnia 29 listopada 2012 r. Zgodnie z informacjami załączonymi do wniosku odwołujący jest w posiadaniu gospodarstwa rolnego o powierzchni 5,71 ha fizycznego, co stanowi 0,00 ha przeliczeniowego do celów podatku rolnego. Grunty te stanowią 1,32 ha przeliczeniowego socjalnego. Grunty będące w posiadaniu odwołującego były wydierżawione do dnia 31 grudnia 2012 r. na mocy umowy z dnia 31 grudnia 2001

r. W oparciu o te okoliczności organ rentowy odmówił wznowienia wypłaty części uzupełniającej świadczenia, gdyż odwołujący nadal jest właścicielem gospodarstwa rolnego o powierzchni ponad 1 ha (odpowiedź na odwołanie k. 4-6 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Odwołujący C. D. jest właścicielem gospodarstwa rolnego o powierzchni 5,71 ha położonego we wsi J., gmina H.. W skład gospodarstwa wchodzi działki rolne o numerach (...), (...) i od (...) do (...), dla których prowadzona jest księga wieczysta (...) przez Sąd Rejonowy w Mińsku Mazowieckim (pismo z Urzędu Gminy w H. k. 15 a.r.).

Decyzją z dnia 25 kwietnia 1991 r. znak: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. przyznał C. D. prawo do emerytury rolniczej od dnia 1 stycznia 1991 r. w kwocie 667.200,00 zł miesięcznie. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że część uzupełniająca emerytury w kwocie 553.400,00 zł, stanowiąca 93% emerytury podstawowej, ulega zawieszeniu w całości z powodu prowadzenia działalności rolniczej (decyzja ZUS z 25.04.1991 r. k. 5-6 a.r.).

Na podstawie umowy dzierżawy z dnia 31 grudnia 2001 r. odwołujący wydzierżawił H. D. działkę gruntu nr (...) o powierzchni 37.740 m² na okres do 31 grudnia 2012 r. O fakcie dzierżawy odwołujący poinformował organ rentowy, który decyzją z dnia 5 czerwca 2002 r. podjął wypłatę emerytury w pełnej wysokości od pierwszego dnia miesiąca, w którym złożono wniosek, tj. od dnia 1 kwietnia 2002 r. (umowa dzierżawy k. 42 a.r., decyzja Prezesa KRUS z 05.06.2002 r. k. 46 a.r.).

W związku z wygaśnięciem umowy dzierżawy z 31 grudnia 2001 r. decyzją z dnia 29 listopada 2012 r. Prezes KRUS ponownie zawiesił wypłatę części uzupełniającej emerytury od dnia 1 stycznia 2013 r. powołując się na art. 28 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników (decyzja Prezesa KRUS z 29.11.2012 r. k. 60-61 a.r.).

W dniu 3 grudnia 2015 r. C. D. zwrócił się do Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddział (...) w W. o wypłacenie mu zawieszony części uzupełniającej emerytury i dodatku pielęgnacyjnego od roku 2011, włącznie do 2015 roku, poprzez niezwłoczne przelanie obliczonej sumy z naliczonymi odsetkami za zwłokę na jego konto emerytalne. We wniosku odwołujący wskazał, że organ rentowy nie zasięgnął informacji o stanie faktycznym i prawnym na dzień 31 grudnia 2010 r. z Urzędu Miejskiego w H. i wydał decyzję o zawieszeniu wypłaty części uzupełniającej z naruszeniem przepisów zawartych w art. 28 pkt 1 ust. 5 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników. Ponadto wskazał, że od 5 listopada 2003 r. rzeczywiście posiada nieruchomość, ale nie stanowi ona gospodarstwa rolnego (wniosek z 03.12.2015 r. z załącznikami k. 62-67 a.r.).

Po rozpoznaniu wniosku odwołującego Prezes KRUS wydał w dniu 17 grudnia 2015 r. decyzję znak: (...) na podstawie, której odmówił wznowienia części uzupełniającej emerytury powołując się na art. 28 ust. 4 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że odwołujący nadal pozostaje w posiadaniu powierzchni przekraczającej 1 ha fizyczny, wobec czego nie spełnia warunków określonych w ww. przepisie (decyzja Prezesa KRUS z 17.12.2015r. k. 69 a.r.).

Na nieruchomości gruntowej odwołującego cyklicznie zbiera się woda. Odwołujący już w lipcu 2005 roku składał skargę do Starosty Powiatu M. w sprawie pogłębienia rowu przydrożnego przy drodze powiatowej nr (...) na odcinku 400 m w celu zapewnienia odpływu wody stojącej na jego działce. Po interwencji odwołującego wykonano przepust, dzięki któremu woda odpływa z działki. We wrześniu 2013 roku Burmistrz H. wydał decyzję na podstawie, której nakazał odwołującemu wykonanie na działkach nr ew. (...), (...), (...) i (...) urządzeń zapobiegających szkodom w postaci wybudowania rowu odprowadzającego wzdłuż działek sąsiadujących, jednakże decyzja została uchylona decyzją Samorządowego Kolegium Odwoławczego w S. z dnia 16 września 2014 r. Ponadto odwołujący był również we wrześniu 2015 roku wzywany przez Burmistrza H. do poprawy wyglądu estetycznego działki nr ew. (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...) i (...) poprzez ich oczyszczenie, wykoszenie oraz dostosowanie do obowiązujących przepisów prawa, a także do trwałego zabezpieczenia budynku znajdującego się na działce nr ew. (...), aby nie zagrażał bezpieczeństwu

ludzi i ich mienia (kopia fotografii k. 59 a.s., wezwanie z 25.09.2015 r. k. 60 a.s., oświadczenia odwołującego k. 62-63 a.s., dokumentacja przedłożona przez odwołującego – koperta k. 69 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił powyższy stan faktyczny w oparciu o zebrany w sprawie materiał dowodowy, obejmujący dowody z dokumentów załączonych do akt sprawy i akt rentowych. Sąd dał wiarę zebranym w sprawie dowodom w całości – treść poszczególnych, wymienionych wyżej co do kart dowodów nie budziła zastrzeżeń co do ich autentyczności i wiarygodności, nie była również kwestionowana przez strony postępowania.

Sąd miał przy tym na względzie, że odwołujący wnioskował o przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków Z. S. i T. K.. Pierwszy

ze świadków w piśmie z dnia 2 sierpnia 2017 r. wskazał, że nie rozumie, dlaczego odwołujący powołał go na świadka w swojej sprawie i wniósł o wyłączenie z przesłuchania. W związku z powyższym Sąd zobowiązał odwołującego do wskazania, czy podtrzymuje wniosek o przeprowadzenie dowodu ze świadków, zaś odwołujący pismem z dnia 6 września 2017 r. wniósł o przedłużenie terminu na złożenie odpowiedzi na ww. zobowiązanie wskazując, że dołączy do akt sprawy ksero zeznań ww. świadka złożonych w innej sprawie. Odwołujący nie przedłożył jednak żadnych dodatkowych wyjaśnień w tej kwestii, zaś w piśmie procesowym z dnia 19 października 2017 r. zaznaczył, że wydanie postanowienia w przedmiotowej sprawie wynika z art. 28 pkt 4 ust. 5 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników i decyzji Burmistrza H. z 5 listopada 2003 r. W tych okolicznościach Sąd oddalił ww. wniosek dowodowy odwołującego na podstawie art. 217 § 3 k.p.c. uznając za wystarczający do rozstrzygnięcia sprawy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie C. D. od skarżonej decyzji Prezesa KRUS było niezasadne.

Spór w niniejszej sprawie dotyczył kwestii odmowy wznowienia wypłaty emerytury przysługującej odwołującemu. Zgodnie z art. 28 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 2336) wypłata emerytury lub renty rolniczej z ubezpieczenia ulega częściowemu zawieszeniu na zasadach określonych w ust. 2-8, jeżeli emeryt lub rencista prowadzi działalność rolniczą. Zawieszenie wypłaty dotyczy m. in. części uzupełniającej emerytury rolniczej lub renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy i obejmuje całość lub określony ułamek tej części świadczenia; ilekroć w ust. 3 i 5-7 jest mowa o zawieszeniu wypłaty w całości, w połowie albo w jednej czwartej - rozumie się odpowiednio zawieszenie wypłaty tej części świadczenia, jej połowy albo jednej czwartej. Z kolei w myśl art. 28 ust. 3 i 4 u.s.r. wypłata ulega zawieszeniu w całości, jeżeli emeryt lub rencista nie zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej, z zastrzeżeniem ust. 5-7 i 9-11. Uznaje się, że emeryt lub rencista zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej, jeżeli ani on, ani jego małżonek nie jest właścicielem (współwłaścicielem) lub posiadaczem gospodarstwa rolnego w rozumieniu przepisów o podatku rolnym i nie prowadzi działu specjalnego, nie uwzględniając:

1) gruntów wdzierżawionych, na podstawie umowy pisemnej zawartej co najmniej na 10 lat i zgłoszonej do ewidencji gruntów i budynków, osobie niebędącej:

a) małżonkiem emeryta lub rencisty,

b) jego zstępnym lub pasierbem,

c) osobą pozostającą z emerytem lub rencistą we wspólnym gospodarstwie domowym,

d) małżonkiem osoby, o której mowa w lit. b lub c;

2) gruntów trwale wyłączonych z produkcji rolniczej na podstawie odrębnych przepisów, w tym zalesionych gruntów rolnych;

3) gruntów i działów specjalnych należących do małżonka, z którym emeryt lub rencista zawarł związek małżeński po ustaleniu prawa do emerytury lub renty rolniczej

z ubezpieczenia;

4) własności (udziału we współwłasności) nieustalonej odpowiednimi dokumentami urzędowymi, jeżeli grunty będące przedmiotem tej własności (współwłasności) nie znajdują się w posiadaniu rolnika lub jego małżonka.

Zgodnie z art. 1 i art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym

(t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1892) za gospodarstwo rolne uważa się obszar gruntów, sklasyfikowanych w ewidencji gruntów i budynków, jako użytki rolne lub jako grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych, z wyjątkiem gruntów zajętych

na prowadzenie działalności gospodarczej innej niż działalność rolnicza o łącznej powierzchni przekraczającej 1 ha lub 1 ha przeliczeniowy, stanowiących własność lub znajdujących się w posiadaniu osoby fizycznej, osoby prawnej albo jednostki organizacyjnej, w tym spółki, nieposiadającej osobowości prawnej.

W niniejszej sprawie bezspornym jest, że od 1 stycznia 1991 r. odwołującemu przysługuje prawo do emerytury rolniczej. Wydając decyzję w przedmiocie przyznania prawa do ww. świadczenia organ rentowy dokonał jednocześnie zawieszenia jej wypłaty w części uzupełniającej ze względu na fakt kontynuowania przez odwołującego działalności rolniczej. W okresie od 1 kwietnia 2002 r. do 31 grudnia 2012 r. organ rentowy wypłacał zawieszoną wcześniej część emerytury w związku z wydzierżawieniem przez odwołującego posiadanych gruntów rolniczych na rzecz H. D.. Od dnia 1 stycznia 2013 r., w związku z upływem okresu, na jaki ww. umowa dzierżawy została zawarta, wypłata części uzupełniającej emerytury odwołującego została ponownie zawieszona na mocy decyzji Prezesa KRUS z dnia 29 listopada 2012 r.

Odwołujący zaskarżył decyzję organu rentowego, na podstawie której odmówiono mu podjęcia wypłaty emerytury rolniczej w zawieszonej części. Organ rentowy odmawiając podjęcia wypłaty powołał się na art. 28 ust. 3 i 4 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, wskazując, że odwołujący w dalszym ciągu jest posiadaczem gospodarstwa rolnego o powierzchni przekraczającej 1 ha, a tym samym na podstawie ww. przepisów zasadne jest przyjęcie, że w dalszym ciągu prowadzi działalność rolniczą i w konsekwencji brak podstaw do podjęcia wypłaty zawieszonej części emerytury.

W orzecznictwie dominuje pogląd, że przesłanką stosowania przepisu art. 28 ust. 4 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników jest prowadzenie działalności rolniczej, nie jest nią natomiast samo posiadanie lub dysponowanie własnością gospodarstwa. Przepis ten należy interpretować zgodnie z art. 6 pkt 1 i 3 tej ustawy, w którym podmiotem ubezpieczenia nie jest właściciel lub posiadacz gospodarstwa rolnego lecz wyłącznie osoba prowadząca działalność rolniczą w posiadanych gospodarstwie rolnym. Oceniając, więc fakt zaprzestania działalności rolniczej brać należy pod uwagę faktyczne wykonywanie tej działalności przez ubezpieczonego, a nie fakt posiadania gospodarstwa rolnego czy też jego wydzierżawienia (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 17 czerwca 2009 r., III AUa 255/09, wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 20 marca 2014 r., sygn. akt III AUa 2233/13).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy Sąd Okręgowy uznał, że nie zaistniały przesłanki do wzruszenia skarżonej decyzji, gdyż odwołujący nie wykazał, że zaprzestał wykonywania działalności rolniczej. Przepis art. 28 ust. 4 u.s.r. tworzy domniemanie, zgodnie z którym rolnik zaprzestał wykonywania działalności rolniczej, jeżeli nie jest właścicielem lub posiadaczem gruntu rolnego w rozumieniu przepisów o podatku rolnym (to jest w myśl cytowanych wyżej art. 1 i 2 ust. 1 ustawy o podatku rolnym); a contrario do powyższego, w przypadku, gdy rolnik jest właścicielem lub posiadaczem gruntu rolnego w rozumieniu tych przepisów, to nie można przyjąć, że zaprzestał wykonywania działalności rolniczej, ta zaś okoliczność powinna być przez wnioskodawcę wykazana.

W toku postępowania odwołujący nie przedstawił żadnych dowodów dających podstawy do stwierdzenia, że zaprzestał wykonywania działalności rolniczej. Odwołujący wykazywał się pewną inicjatywą dowodową, powołał się przy tym na wiele okoliczności oraz relacji świadków, którzy jednak odmówili udziału w postępowaniu, zaś odwołujący nie podtrzymał wniosków o ich przesłuchanie. Wskazał również, że na mocy decyzji Burmistrza H. z 5 listopada 2013 r. posiadane przez niego grunty utraciły status gruntów rolnych, jednakże decyzja ta nie została przedłożona, a ponadto Sąd dysponował odpisem z księgi wieczystej, w której grunty te zostały określone jako rolne. Z kolei fakt, że

należące do odwołującego działki ulegały częściowemu zalaniu, zdaniem Sądu, nie stoi na przeszkodzie, aby uznać, że doszło do zaprzestania działalności rolniczej. Jak wynika z przedłożonej przez odwołującego dokumentacji, lecz również składanych przez niego oświadczeń, zalewanie gruntów miało charakter cykliczny, przy czym nie dotyczyło całej powierzchni posiadanej przez niego nieruchomości, a ponadto problem został rozwiązany w 2015 roku, a tym samym grunty mogą być użytkowane zgodnie z przeznaczeniem. Brak również podstaw do uznania, że grunty rolne odwołującego można było zakwalifikować jako „grunty trwale wyłączone z produkcji rolniczej na podstawie odrębnych przepisów, w tym zalesionych gruntów rolnych”, o co odwołujący wnosił w toku postępowania. W aktach sprawy nie znajdowały się żadne dokumenty potwierdzające inny niż rolniczy status gruntów, które do odwołująca należą.

Należy zauważyć, że zgodnie z treścią art. 232 k.p.c. to na odwołującym ciążył obowiązek wykazania, że mimo domniemania wynikającego z art. 28 ust. 4 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników w rzeczywistości nie prowadzi działalności rolniczej. Stanowisko to potwierdza wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2007 r.

(III UK 121/06), który stwierdził, że uzyskanie możliwości pobierania pełnego świadczenia może zależeć tylko (i zależy) od zaprzestania działalności rolniczej, zatem właściciele gruntów innych niż wymienione w art. 28 ust. 4 pkt 1-7 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników mogą dowodzić, że nie są już rolnikami, gdyż nie prowadzą na nich działalności rolniczej. W ocenie Sądu nie było żadnych przeszkód ku temu, aby odwołujący powołał dowody ze świadków, w tym przykładowo choćby członków rodziny, na okoliczność zupełnego zaprzestania prowadzonej działalności. Taka okoliczność nie miała jednak miejsca, zaś twierdzenia i okoliczności przywołane przez odwołującego nie były zdaniem Sądu wystarczające do stwierdzenia, że działalność gospodarcza nie jest prowadzona, a w konsekwencji nie istniały podstawy do obalenia domniemania określonego w ww. przepisach ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników.

Mając na względzie powyższe Sąd Okręgowy oddalił odwołanie C. D. na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., o czym orzekł w sentencji wyroku.

Zarządzenie: (...)

(...)